

*Ο μύνας του μέλιτος τελειώνει όταν
εκείνη αναρωτιέται τι απέγινε ο άντρας που παντρεύτηκε
κι εκείνος αναρωτιέται τι απέγινε το κορίτσι που δεν παντρεύτηκε.*

Evan Esar

Τετάρτη 2 Μαρτίου 2011

Ροζ δωμάτιο, ροζ σεντόνια, ροζ ζυπνητήρι και κόκκινα πρησμένα μάτια. Το πρωινό ζύπνημα δεν ήταν ποτέ το καλύτερό μου. Ευτυχώς, όμως, οι εποχές που σηκωνόμουν αχάραγα για να παραστήσω την *Άννα Παναγιωταρά* είχαν παρέλθει ανεπιστρεπτί.

Θεωρητικά είμαι αρχηγός μιας μικρής οικογένειας. By the way, διαθέτω παιδί, αλλά, ευτυχώς, δε διαθέτω πια άντρα. Το παιδί το παίρνει το σχολικό και φεύγει. Πριν από το σχολικό το παίρνει ο διάολος αν κάνει φασαρία πρωινιάτικα. Ειδάλλως το παίρνει από το κρεβάτι του η Ταμάρα, η Ρωσίδα οικιακή βοηθός, και το γυροφέρνει μες στο σπίτι για καμιά ώρα μέχρι να το πακετάρει και να το ξαποστείλει όμορφα κι ωραία.

Ξέρετε, πλύσιμο, ντύσιμο, δημητριακά, σάκα, κασκόλ και χαιρετούρα στη μαμά. Στο *πνεύμα της μαμάς* φυσικά, νοερά εννοώ· η ίδια η μαμά είναι αδύνατο να ζυπνήσει, γράφει μέχρι αργά το

βράδου, είναι μια οντότητα απασχολημένη καθ' ολοκληρίαν με την πνευματική δημιουργία. Τα μυθιστορημάτά της είναι καρμπινάτα best seller, διαβάζονται από δεκάδες χιλιάδες γυναίκες ανά την επικράτεια, η μαμά ως ύπαρξη ανήκει ολοκληρωτικά σ' αυτές, στις αναγνώστριές της, που την έφεραν στη θέση που βρίσκεται τώρα. Ξαπλωμένη στο κρεβάτι μέχρι αργά το μεσημέρι, με τις κουρτίνες τραβηγμένες και τη μάσκα συσκότισης στο πρόσωπο για να μη σφίγγουν ασυναίσθητα τα μάτια στον ύπνο και γεμίζουν τα πλαϊνά τους από *το πόδι της χήνας*, τον πλέον αντιαισθητικό και ανίκητο σχηματισμό ρυτίδων.

Τι ευτυχία κάθε πρωί να ξυπνάω και να μην έχω να σκεφτώ ούτε παιδιά ούτε σκυλιά. Ο άντρας μου το έσκασε προ πενταετίας με την πρώην μπέιμπι σίτερ τού παιδιού μας, σκάζοντάς μου ταυτοχρόνως και μια διατροφή που θα μπορούσε να ταΐσει το μισό Σουδάν. Έλαβε το πολυπόθητο για όλους χαρτί του διαζυγίου και παντρεύτηκε εν τέλει τη Λιλίκα του, το εικοσάχρονο τσουλάκι που κουτούπωνε κρυφά επί ένα χρόνο ενόσω εγώ έδινα να νυχθημερόν τη μάχη της συγγραφικής μου καταξίωσης.

Είχα μάθει τα κατορθώματά του ένα χρόνο και ένα μήνα μετά την πρώτη φορά που την πήδηξε, όταν βρήκα το ενημερωτικό σημείωμά του πάνω στο κρεβάτι, κλεισμένο μέσα σε έναν λευκό φάκελο.

Επίτηδες το έβαλε σε λευκό, ο μαλάκας, για να μου σπάσει τα νεύρα. Το ξέρει πως είναι το χρώμα που συμβολίζει ό,τι σιχαίνομαι: την παρθενιά, την παντρεία και την άγραφη σελίδα. Αυτή την τελευταία κυρίως. Είναι γνωστό πως οι συγγραφείς κι

οι δυσκοίλιοι έχουμε κάτι κοινό. Τον απέραντο τρόπο μπροστά στο λευκό χαρτί.

Όταν είδα το φάκελο είχα υποθέσει πως ήταν ένα από τα γράμματα που έφταναν κατά εκατοντάδες από τις θαυμάστριές μου και, χωρίς να κάνω τον κόπο να τον ανοίξω, τον πέταξα στο μεγάλο μπαούλο από το οποίο θα τον ανέσυρε κάποια στιγμή η Ταμάρα για να απαντήσει στην αδημονούσα αναγνώστρια αντιγράφοντας με προσοχή κάποια από τις προκάτ απαντήσεις που είχα συντάξει προκειμένου να ανταποκριθώ επάξια στις κριτικές των αναγνώστριών που έφταναν με ρυθμό μπαγιατεμένων κοσμικών σε ιατρείο πλαστικού χειρουργού.

Μέχρι να έρθει η σειρά του συγκεκριμένου φακέλου, πέρασαν σχεδόν τέσσερις βδομάδες, αλλά εκείνη τη μηνιαία έλλειψη του συζύγου μου δεν την είχα πάρει στα σοβαρά, ούτε καν την αντιλήφθηκα εδώ που τα λέμε. Ήμουν συνηθισμένη στις μακρόχρονες απουσίες του για σπουδαία και επείγοντα επαγγελματικά ταξίδια, εξάλλου ήταν η εποχή που ξεκούραζα το πνεύμα μου από τη δημοσιότητα παίρνοντας τα ηρεμιστικά με τις χούφτες. Εκείνες τις εποχές ξυπνούσα σαν την Ωραία Κοιμωμένη του παραμυθιού, σχεδόν μαστουρωμένη απ' τα Tavor και τα Xanax. Ακριβώς έτσι ήμουν στο γάμο, ακριβώς έτσι και στο κέρατο, κοιμόμουν του καλού καιρού μέχρι που η Ταμάρα βρήκε το κουράγιο να μου επιδώσει ιδιοχείρως την επιστολή του στην οποία ο Φίλιππος μου ανακοίνωνε την απόφασή του να με εγκαταλείψει.

«Θα πληγωθείτε...» μουρμούρισε σχεδόν συντετριμμένη η οικιακή βοηθός μου.

«Άσχημη κριτική;» ρώτησα κακοδιάθετα.

«Όχι... Άσχημα νέα...» είπε μαγκωμένα.

Διάβασα το σημείωμά του απνευστί. Σαν να ήταν σελίδα από δικό μου μυθιστόρημα. Έτσι κι αλλιώς δεν απείχε και πολύ. Ο σύζυγος ερωτεύεται την τσούλα και το σκάει μαζί της απ' την οικογενειακή εστία αφήνοντας κάγκελο γυναίκα και παιδί. Είναι μια από τις τρεις κλασικές παραλλαγές ερωτικού τριγώνου, τετραγώνου ή πολυγώνου πάνω στις οποίες γράφω ένα μεγαλειώδες και συγκινητικό μυθιστόρημα κάθε χρόνο.

Κάτι σαν τον τρύγο δηλαδή. Ίδιο αμπέλι, άλλο κρασί.

«Σύζυγος είναι ό,τι απομένει από τον άντρα μετά τη νάρκωση...» της είπα απλά και ψύχραιμα. «Δεν πάει στο διάολο;» ολοκλήρωσα το θρήνο μου με μια ρητορική ερώτηση κι ένα σαρδόνιο χαμόγελο που άφησε άναυδη την Ταμάρα.

«Μα, κυρία... Δεν είναι μόνο ο σύζυγος... Το παιδί; Τι θα γίνει το παιδί;»

«Δεν τον μισώ τόσο πολύ» της είπα. «Θα το κρατήσω».

Έτσι έληξε το ζήτημα του διαζυγίου. Δυο κουβέντες όλο κι όλο και τέρμα. Δεν πάει στα τσακίδια; Δέκα χρόνια παντρεμένοι και ποιο το όφελος; Ούτε καν έμαθα να μαγειρεύω. Ποτέ δεν έτρωγε στο σπίτι, δεν του το επέτρεπα. Από σεξ, καλύτερα να μη θίξω το θέμα. Όπως έκανε κι αυτός εξάλλου. Τον πρώτο χρόνο ηιδιόμασαν κάθε βράδυ. Τον πέμπτο ηιδιόμασαν κάθε μήνα. Τον δέκατο επανήλθαμε στις παλιές συνήθειες και ηιδιόμασαν πάλι κάθε βράδυ. Εγώ με τον Άλκη το γυμναστή μου κι εκείνος με τη Λιλίκα την μπέιμπι σίτερ μας. Γιατί λοιπόν

το διαζύγιο να ήταν κάτι που θα με πλήγωνε;

Έτσι κι αλλιώς είχα πλούσια εμπειρία χωρισμών από τους γονείς μου. Όταν ήμουν παιδί μεγάλωσα σαν τρόλει που έκανε μπρος πίσω τη διαδρομή Κολιάτσου–Παγκράτι. Τα πρώτα χρόνια με δύο γονείς, μετά με έναν, κατόπιν πάλι με δύο και τέλος μόνο με έναν, οριστικά αυτή τη φορά, αν με εννοείτε. Πριν η μάνα μου ντυθεί στα μαύρα, είχε παντρευτεί τον πατέρα μου, τον είχε χωρίσει, και τον είχε ξαναπαντρευτεί με τη φιλοδοξία να γίνει εκτός από συμβία του και χήρα του. Έτσι, μέχρι τα τέσσερα ήμουν σε μια φυσιολογική –σχεδόν– οικογένεια, κατόπιν ήμουν παιδί χωρισμένων γονιών και, τέλος, μετά τα δεκατέσσερά μου, τρία μόλις χρόνια μετά την πώση της Χούντας, εκ νέου παιδί φυσιολογικής –σχεδόν– οικογενείας. Ο πατέρας μου είχε βαρεθεί το μπρι, το καμπερνέ και τις Γαλλιδούλες και είχε γυρίσει από την αντιστασιακή και αγωνιστική αυτοεξορία του στο Παρίσι. Τότε, μπουκωμένος από την αχαλίνωτη σεξουαλική απελευθέρωση των σίζιτις, ερωτεύθηκε ξανά τη μάνα μου και ζήτησε να επιστρέψει κοντά της.

«Όχι...»

Αυτό μόνο ψέλλισα όταν μετά τυμπανοκρουσιών μου ανακοινώθηκε η νέα απόπειρα συμβίωσής τους. Ήταν αμέσως μετά τις δεύτερες εκλογές της Μεταπολίτευσης, το 1977.

«Εδώ απέτυχε παταγωγδώς η *Συμμαχία Προοδευτικών και Αριστερών Δυνάμεων* με Ηλιού και Κύρκο, θα πετύχετε εσείς οι δυο;» προσπάθησα να αποτρέψω την τραγωδία με ένα επιχεί-

ρημα που τους πονούσε εξαιτίας του πενιχρού 2,72% που εισέπραξε η *Αριστερή Συμμαχία* την οποία υποστήριζαν με πάθος και ήταν ένα από τα λίγα κοινά που τους συνέδεαν.

«Ε όχι και τραγωδία...» είπε η μάνα μου κολακευμένη στα πενήντα της από το ενδιαφέρον του πρώην συζύγου της. «Τραγωδία είναι ότι το ΚΚΕ Εσωτερικού εξέλεξε μόνο ένα βουλευτή».

Κι όμως...

Καμιά από τις δυο μας δεν υπερέβαλλε. Αμφότερες εννοούσαμε αυτό που λέγαμε, σχεδόν το βιώναμε. Εκείνη πράγματι έβλεπε σαν τραγωδία ένα κοινοβούλιο μόνο με τον Λεωνίδα Κύρκο ως εκπρόσωπο της προοδευτικής αριστεράς κι εγώ έβλεπα ως τραγωδία ένα σπίτι όχι μόνο με την Αθηνά αλλά και με τον Πάνο Ροδινό. Γιατί, τι άλλο από τραγωδία θα ήταν η νέα οικογενειακή επανένωσή μας, αν αναλογιστεί κανείς πως μέχρι τότε η πιο ευτυχημένη περίοδος της ζωής μου ήταν η Χούντα;

Όχι βέβαια γιατί είμαι καμιά συντηρητική караδεξιά του κερατά, ίσα ίσα το σόι μας πάππου προς πάππου είχε πάντα σταθερή τοποθέτηση: πολιτικά στην αγωνιστική αριστερά και οικογενειακά στην αριστοκρατική Κηφισιά, κάτι σαν Εκάλης και Περισσού γωνία, αν με εννοείτε. Απλώς γούσταρα την περίοδο της επατείας διότι, εντελώς συμπτωματικά, κατά τη διάρκεια της που οι γονείς μου ήταν επισήμως χωρισμένοι κι είχαν γίνει από δυο χωριά χωριάτες, η μάνα μου γκομένιζε ασύστολα κάθε νύχτα ικανοποιώντας όλα της τα γούστα κι εγώ αλώνιζα ασύδοτα κάθε μέρα ικανοποιώντας όλες μου τις ιδιοτροπίες. Ο λαός σκλαβωμένος κι εγώ εντελώς ελεύθερη. Τι να πεις; Στο

φινάλε, είχε δίκιο εκείνος ο ψυχάκιας απ' τη Βιέννη. Μεγάλο πλεονέκτημα οι ενοχές, αρκεί βέβαια να τις έχουν οι άλλοι. Μ' αυτές τα επόμενα χρόνια έχασα την παρθενιά μου κι απέκτησα το αυτοκίνητό μου χωρίς ν' ανοίξει μύτη. Κάποιοι κακεντρεχείς ισχυρίζονται βέβαια πως αυτές οι ενοχές των γονιών μου ήταν επίσης οι αιτίες που ανέπτυξα από μικρή έναν τόσο *απαιτητικό* χαρακτήρα, αν και δεν το διατυπώνουν έτσι ακριβώς.

Έφυγε λοιπόν ο Φίλιππος ο σύζυγος πριν από πέντε χρόνια οριστικά και αμετάκλητα από τη ζωή μου και το μόνο που απέμεινε από εκείνον ήταν οι αναμνήσεις της Αμοργού και οι επιταγές της Εθνικής. Τόσα χρόνια μαζί ποτέ δεν πλήρωνε για να με πηδήξει, ας πληρώνει τώρα εμένα για να πηδάει κάποια άλλη. Έτσι είναι αυτά, τίποτα στη ζωή δεν είναι τζάμπα, όλα έχουν ένα τίμημα.

«Κυρία, είναι δώδεκα».

Το ροζ ξυπνητήρι είναι άχρηστο εφόσον υπάρχει η Ταμάρα. Πάντα στο πόδι, πάντα έτοιμη να κρατήσει τα ωράρια, ένας θαλαμοφύλακας με βυζιά και παράστημα Κοζάκου.

«Πρωί ή βράδυ;» μουρμούρισα μες στον ύπνο μου με τον εγκέφαλό μου σε χειμερία νάρκη, χαμένο στα μαγευτικά νησιά του Atarax.

Έτσι είμαι εγώ. Όταν διανύω περίοδο δημιουργίας, από το φθινόπωρο μέχρι τις αρχές της άνοιξης, το μυαλό μου βρίσκεται σε υπερδιέγερση, είναι αδύνατο να χαλαρώσω με τους συνηθισμένους τρόπους. Ξέρετε, ζεστό μπάνιο, ζεστό γάλα, ζεστές κουβέρτες. Καλά καλά ούτε οι ζεστές αγκαλιές του Στράτου δεν

μπορούν να με χαλαρώσουν. Τα νεύρα μου γίνονται μπουγαδόσχοινα. Είμαι μες στην αγωνία και την ανασφάλεια. Κάθε καινούργιο βιβλίο είναι μια αγχώδης εξέταση, τύφλα να 'χουν οι πανελλαδικές. Το κόστος της πρωτιάς και της επιτυχίας, βλέπετε.

Είχα ξεκινήσει την καριέρα μου ως δημοσιογράφος. Όχι για χρήματα, άλλωστε ποιον ενδιέφεραν τότε πέντε δραχμούλες ανά λέξη; Τόση ήταν η αμοιβή μου. Εργαζόμουν σε ένα γυναικείο περιοδικό, νεανικού επί το πλείστον κοινού, δίνοντας συμβουλές δι' αλληλογραφίας σε απεγνωσμένες έφηβες και απελπισμένες νιόπαντρες. Ξεκίνησα με μια στήλη και κατέληξα τρία χρόνια αργότερα με ολόκληρη δική μου σελίδα: *Η θεία Όλγα ξέρει*. Αυτός ήταν ο τίτλος που με συνόδευε χρόνια ολόκληρα, μία φορά το μήνα που κυκλοφορούσε το περιοδικό. Ήμουν ενθουσιασμένη στην αρχή, μια δική σου σελίδα σε περιοδικό ευρείας κυκλοφορίας δεν ήταν και λίγο πράγμα. Βάδιζα στα χνάρια της οικογενειακής συγγραφικής παράδοσης με απόλυτη επιτυχία. Σε αντίθεση με τους γονείς μου που τους διάβαζαν δεν τους διάβαζαν μια χιλιάδα νοματαίοι, εμένα με διάβαζαν δεκάδες χιλιάδες αναγνώστριες του περιοδικού.

Η μάνα μου έγραφε τακτικά σε ένα αυτόνομο περιοδικό κινηματογραφικής κουλτούρας και πολιτισμού που δεν το αγόραζαν πάνω από πεντακόσιοι άνθρωποι και είναι ζήτημα αν το διάβαζαν οι εκατό από δαύτους πριν καταλήξουν με μια χούφτα ασπιρίνες και παγοκύστες στο κεφάλι.

«Τι έλεγα; Α ναι...»

Δημοσίευε λοιπόν η μάνα μου κάτι περισπούδαστα άρθρα κριτικής κινηματογράφου που θα μπορούσαν να μειώσουν τον αριθμό των θεατών στο μισό με ένα και μόνο τεύχος. Αϊζενστάιν, Κισλόφσκι και, σε πιο εύπεπτες εκδοχές, Μπέργκμαν. Η ταινία διαρκούσε ενενήντα λεπτά, της μάνας μου την κριτική ήθελες τρεις ώρες να τη διαβάσεις και τρεις μέρες για να συνέλθεις απ' το διάβασμα. Αν υποθέσουμε ότι κατάφερνες να την τελειώσεις. Κάτι θέματα, να τραβάς τα μαλλιά σου, αν σου είχαν μείνει μετά την ανάγνωση του άρθρου. Π.χ. *«Το είναι και το επέκεινα στον εσωτερικό κινηματογραφικό μονόλογο»*. Αν έχετε το Θεό σας...

Κι όμως θυμάμαι ολονυκτίες ολόκληρες στο σπίτι μας όπου άνθρωποι μαζεμένοι προσπαθούσαν απεγνωσμένα να αναλύσουν κάθε φράση στο συγκεκριμένο άρθρο, κάθε ιδέα, κάθε σκέψη. Τους έβρισκε το ξημέρωμα με το *είναι*, το *δεν είναι* και το *επέκεινα* στο μυαλό και τους αποτελείωνε. Όχι ότι ήθελαν και πολύ. *Επέκεινα* της λογικής. Από τον Αϊζενστάιν στον ψυχίατρο ένα τσιγάρο δρόμος.

Σηκωνόμουν το πρωί για να πάω στο αναθεματισμένο κολέγιο και τους έβλεπα μισομεθυσμένους να σέρνουν τα βήματα και τις σκέψεις τους μέσα σε ένα σαλόνι που θύμιζε το προαύλιο του Πολυτεχνείου το βράδυ της 17ης Νοέμβρη. Τους σιχαινόμουν σ' αλήθεια. Βρόμαγε ο τόπος από ξιτισμένο κρασί και μπαγιάτικο καπνό. Ευτυχώς οι σκέψεις τους δε μύριζαν. Ειδάλλως θα ήταν σαν να είχαμε κανένα ψοφίμι μες στο σπίτι. Τους κοιτούσα έτσι γερμένους κι αποκαμωμένους στις πολυθρόνες, με τη νύστα και τη διανόηση να τους βαραίνουν τα βλέφαρα,

με το γλαρό ύφος του βαθιά προβληματισμένου και την αργή ανάσα του μισοπεθαμένου, κι ορकिζόμενοι δεκάδες φορές να μην τους μοιάσω. Μούσια κι αμπέχονα, ταγάρια κι αξύριστες γάμπες. Μια αηδία.

Τώρα που το σκέφτομαι, δεν ήταν μόνο *επέκεινα* της λογικής η όλη κατάσταση, ήταν κι *επέκεινα* της αισθητικής. Απορώ πού έβρισκαν την όρεξη και πηδιόντουσαν. Χάθηκε μαζί με την κοινωνική απελευθέρωση και τη σεξουαλική συνειδητοποίηση να φέρουν μαζί τους και κανένα Μπικ;

«Τι έλεγα; Α, ναι... Για την οικογενειακή παράδοση της γραπτής δημιουργίας».

Ο πατέρας μου, που λέτε, ήταν ποιητής. Ή έτσι τουλάχιστον πίστευε για τον εαυτό του. Το περίεργο ήταν πως βρέθηκαν κι άλλοι άνθρωποι που πίστευαν το ίδιο. Και μάλιστα ανάμεσα σ' αυτούς βρέθηκε κι ένας εκδότης που δημοσίευε τα ποιήματά του σε μικρά βιβλιαράκια που έτσι κι είχες έστω κι ένα βαθμό μωπίας κατάφερνες με πολύ κόπο να διαβάσεις δυο τρεις στίχους το πολύ. Τους άλλους τους φανταζόσουν. Όχι ότι έχανες και τίποτα δηλαδή, κατά την ταπεινή μου γνώμη.

Αυτές οι ποιητικές συλλογές κυκλοφορούσαν μια δυο φορές το χρόνο στο συγκλονιστικό τιράζ των τριακοσίων αντιτύπων τα οποία συνήθως μοιράζονταν δωρεάν στις συνάξεις των κινηματογραφικών κριτικών που διοργάνωνε η μάνα μου στο σαλό-νι μας. Όμως, όλο και κάποιοι κολλητοί βρίσκονταν ανάμεσα στους συνδαιτυμόνες αυτών των μαζώξεων και δημοσίευαν αργότερα διθυραμβικές κριτικές για την ποίηση του πατέρα ως

αντάλλαγμα για τα καναπεδάκια και το κρασί της μάνας. Έτσι, ο Πάνος Ροδινός μπορεί να μην απέκτησε ποτέ πραγματικούς αναγνώστες, απέκτησε όμως πραγματική φήμη σαν να τους είχε και να κρέμονταν όλοι από τους σίχους του. Φτηνά τη γλίτωσαν οι άνθρωποι, αν θέλετε τη γνώμη μου. Ειδάλλως μπορεί ο μπαμπάς να κατέληγε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κατηγορούμενος για γενοκτονία. Αρκούσε να διαβάσεις μερικά μόνο από τα ποιήματά του για να πηδήξεις από τον πέμπτο χωρίς δεύτερη σκέψη.

Έγραφε μανιωδώς για τη ματαιότητα της ζωής κι εξυμνούσε την αυτοχειρία με δεκάδες επιχειρήματα. Το μεγαλύτερο από αυτά ήταν τα ίδια του τα ποιήματα. Ήταν τόσο κακότεχνα που, αν τα διάβαζες, η μόνη σκέψη που σου ερχόταν στο μυαλό ήταν η αυτοκτονία. Βεβαίως, αυτή του η πεσιμιστική και μηδενιστική αντίληψη για την αδιέξοδη καπιταλιστική κοινωνία δεν τον εμπόδιζε διόλου να πίνει το καλύτερο γαλλικό κρασί, να τρέφεται σχεδόν αποκλειστικά με πιάτα από τα γκουρμέ μπακάλικα και να πηδάει αβέρτα κουβέρτα τις αζύριστες κι αξιοθρήνητες κουλτουριάρες που σύχναζαν στην παρέα τους και δεν τις γαμούσε κανένας φυσιολογικός άνθρωπος. Όλα αυτά χάρη στις κριτικές των φίλων και συντρόφων του που του προσέδωσαν δημοσιότητα και κύρος εφάμιλλο κομματικού καθοδηγητή σε φοιτητικό αμφιθέατρο.

«Τι έλεγα; Α, ναι... Πώς ακολουθώντας την οικογενειακή παράδοση ξεκίνησα την καριέρα μου ως δημοσιογράφος με το ψευδώνυμο *Θεία Όλγα*».

Εννιά ολόκληρα χρόνια γεμάτα με συμβουλές για πάσα νόσο και πάσα μαλακία. Αυτή ήταν η μαγιά όμως που με οδήγησε μερικά χρόνια αργότερα στην πρώτη θέση του βάρθρου της ευαίσθητης γυναικείας λογοτεχνίας. Όλα εκείνα τα χρόνια θα πρέπει να είχα απαντήσει σε δεκάδες χιλιάδες γράμματα, αν τα κρατούσα θα γινόμουν πλούσια και μόνο από την ανακύκλωση. Ήμουν ζεστή, ήμουν τρυφερή, ταυτιζόμουν με τις ταλαιπωρημένες γυναίκες κι αυτές ταυτίζονταν μαζί μου. Να τα μουσικά της επιτυχίας μου. Κατά τα λοιπά είχα μαύρα μεσάνυχτα από ψυχολογία.

Είχα σπουδάσει Ιστορία της πρωτόγονης τέχνης στο πανεπιστήμιο του Έσσεξ κι έκανα το μεταπτυχιακό μου στο πανεπιστήμιο του Γιорκσάιρ με θέμα τις εγχάρακτες απεικονίσεις των βοοειδών στις σπηλαιώδεις κατοικίες των πρώιμων νεατερντάλιων. Πλάκα πλάκα αυτές οι σπουδές με βοήθησαν να αντιλαμβάνομαι με μια ιδιαίτερη οπτική τα προβλήματα των σύγχρονων γυναικών που οι άντρες τους τους φέρονται σαν βόδια το λιγότερο. Κάρο, ανηφόρα και βίτσα. Το αρχέτυπο του σύγχρονου γάμου. Τι να την κάνεις την κλινική ψυχολογία και την ανάλυση της προσωπικότητας; Χάσιμο χρόνου, κατά τη γνώμη μου. Όλα τα βόδια στο μαγγανοπήγαδο την ίδια έκφραση έχουν.

Πριν από τα μυθιστορήματα είχα συγγράψει μερικά έργα ακαδημαϊκού περιεχομένου με τη φιλοδοξία να εκλεγώ σε κάποια θέση Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού και να διδάξω στο πανεπιστήμιο. Δε λέω, καλές κριτικές, αλλά πολύς κόπος για το τίποτα. Όταν παρεμπιπτόντως έμαθα τους μισθούς των

καθηγητών του πανεπιστημίου, άλλαξα άρδην κατεύθυνση και στόχους. Ένας μισθός ακαδημαϊκού δε φτάνει ούτε για πέντε βιτρίνες της οδού Ακαδημίας. Σκέψου της Σκουφά ή της Αναγνωστοπούλου. Απελπισία σκέτη.

Τότε, εκείνο τον καιρό της εσωτερικής μου αναζήτησης, ήρθε σαν μάννα εξ ουρανού η πρόταση από τον κύριο Καλίδη.

«Μαντάμ...»

Ανασηκώθηκα στο κρεβάτι κι έβγαλα τη μάσκα συσκότισης. Η Ταμάρα στεκόταν στη μισάνοιχτη πόρτα κρατώντας το ασύρματο τηλέφωνο στο προτεταμένο χέρι της.

«Ναι;»

«Ο κύριος Καλίδης στο τηλέφωνο...»

«Πολλά χρόνια θα ζήσει ο μαλάκας. Τι θέλει;»

«Δεν ξέρω, αλλά είναι πολύ εκνευρισμένος.»

«Ξίδι!» είπα και ζάπλωσα εκ νέου τραβώντας τη μάσκα συσκότισης στα μάτια μου.

«Δε θα του μιλήσετε;»

«Αλέ...» της είπα και με μια χειρονομία τής έδειξα πως ήθελα να ξεκουμπιστεί κι αυτή κι ο εκδότης μου.

Αν δεν πουλήσεις και λίγη μούρη σε έχουνε χεσμένο. Αυτή είναι η γνώμη μου. Κι εξάλλου τι ωφελεί να είσαι η μεγάλη κυρία της ελληνικής λογοτεχνίας αν δεν μπορείς να πουλάς μούρη; Είμαι μέσα στην πρώτη τριάδα των πωλήσεων κι αυτό πρέπει να το υπερασπίζομαι με νύχια και δόντια. Να τους δίνω να το καταλαβαίνουν κάθε φορά, κάθε στιγμή.

Εκτός των άλλων είναι κι ο καλύτερος τρόπος να αποφύγω την οδυνηρή αποκάλυψη. Να ομολογήσω στον εκδότη μου ότι παρά το αναντίρρητο ταλέντο και τις δεκάδες παρατάσεις που μου έδωσε, ακόμα δεν κατάφερα να ολοκληρώσω το γαμημένο αισθηματικό χειρόγραφο.

Σοβαρά τώρα, πρέπει να στρωθώ σήμερα και να τελειώνω το αργότερο σε καμιά δεκαριά μέρες. Δε με παίρνει, η υπομονή του θα εξαντληθεί και το συμβόλαιο έχει εξαψήφια ρήτρα καθυστέρησης, γαμώ την καταδίκη μου.